

Museale molenvondst

RHC Groninger Archieven

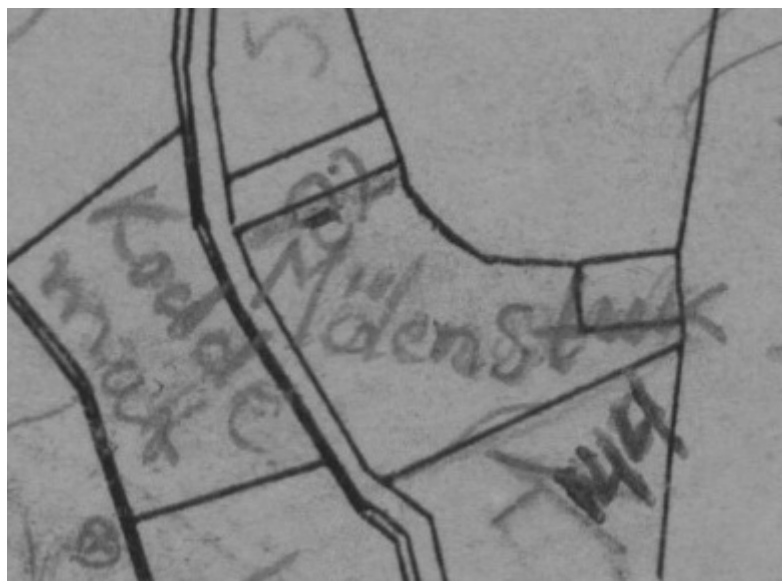
Mölenstuk en Mölenkaamp

(Verdwenen) molens leven voort in veldnamen

In de collectie van de Groninger Archieven bevindt zich een prachtige verzameling met veldnamen uit de provincie (toegang 1854: Verzameling Groninger veldnamen). Deze namen geven een interessant beeld van het landschap en het leven van het nabije verleden. Wie goed kijkt vindt hierbij ook sporen van verdwenen molens terug.

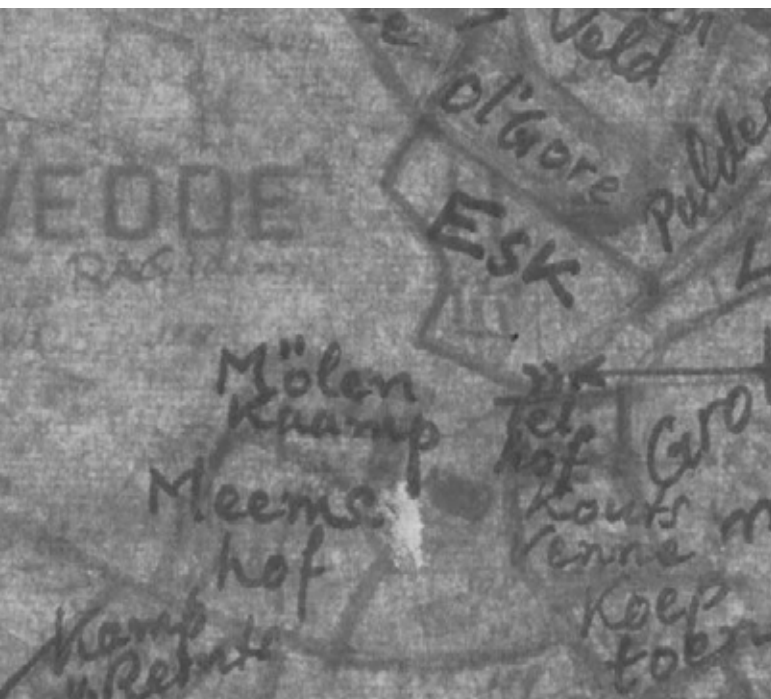
Veldnamen benoemen de niet-bewoonde, kleinere onderdelen van het landschap. Ze werden gebruikt voor het dagelijks leven op het platteland en kennen in beginsel vooral een mondelinge overlevering. Als een boer vroeger aan zijn knecht opdroeg het gras van de Kleine Maden te maaien, dan wist hij waar hij aan het werk moest. Veldnamen zijn dus handig om te oriënteren en te communiceren. Daarnaast bakenen veldnamen bezit en gebruiksrechten af en zorgen ze soms voor een blijvende herinnering aan belangrijke gebeurtenissen of bijzondere plekken.

De veldnamencollectie van de Groninger Archieven bestaat uit veel materiaal dat in de jaren 70, 80 en 90 van de vorige eeuw is vastgelegd door bodemkundige Jan Wieringa. Hij werkte voor het inmiddels ter ziele gegane Nedersaksisch Instituut van de Rijksuniversiteit Groningen. Wieringa trok erop uit en vroeg mensen in het veld naar de namen van hun directe omgeving. Daar legde hij lijsten van aan en ook tekende hij die namen in op kaarten. Vooral deze kaarten geven een prachtig beeld van het landschap en het (boeren)leven van vóór de ruilverkavelingen; ongeveer uit de eerste

half van de twintigste eeuw. Vermeldingen van molens ontbreken daarbij niet! In de Oostpolder bij Noordlaren, aan de westoever van het Zuidlaardermeer heeft Wieringa bijvoorbeeld de veldnaam Mölenstuk opgetekend (zie de detailafbeelding van 1854-71). Tegenwoordig is daar geen molen meer te zien, maar die heeft er tussen 1891 en 1915 wel gestaan, om de landerijen van het toenmalige waterschap Oeverpolder te bemalen. In 1915 nam het stoomgemaal van de Oostpolder deze bemaling over, was de molen overbodig geworden en werd deze afgebroken.

In Westerwolde vind je ook molenveldnamen terug. Bij Ter Wupping bijvoorbeeld Mölenkaamp (zie de

detailafbeelding van 1854-110). Kaamp komt van kamp en dat staat voor een omheind perceel land. Mölenkaamp zou heel goed het omheinde veld naast of nabij een molen kunnen zijn geweest. Nergens is echter iets terug te vinden van een molen die bij Ter Wupping gestaan heeft. Wieringa vermeldt op een veldnamenlijst een Meulenkamp bij Ter Wupping (dat moet wel dezelfde veldnaam zijn), waarbij hij oppert dat het verwijst naar een watermolen bij het nabijgelegen gehucht Veele (plusminus 1700).

Een aantal kaarten uit de Verzameling Groninger veldnamen is online te bekijken via de website www.groningerarchieven.nl. Vooral grote overzichtskaarten van Westerwolde (inventarisnummers 110, 111, 118) en het Gorecht (inventarisnummer 191, 194) zijn hierbij bijzonder interessant. Neemt u eens een kijkje. Er zijn daar meer veldnamen op te zien die verwijzen naar een molenrijk(er) verleden.

Sebastiaan Vos
Publieksadviseur RHC Groninger Archieven

Bronnen:

- Regionaal Historisch Centrum Groninger Archieven (RHC GrA), toegangsnr. 1854, Verzameling Groninger veldnamen, inv. nr. 71.
- RHC GrA, Verzameling Groninger veldnamen, inv. nr. 110.
- RHC GrA, Verzameling Groninger veldnamen, inv. nr. 135.
- Regionaal Historisch Centrum Groninger Archieven (RHC GrA), toegangsnr. 2489, Documentatie Groninger molens 1816-2008, inv. nr. 268.
- RHC GrA, Documentatie Groninger molens 1816-2008, inv. nr. 291.
- www.molendatabase.nl.

DE OPRICHTERS VAN DE STICHTING WIDDE MEULN ►
(VAN LINKS NAAR RECHTS): TONY DAM (SECRETARIS), KLAAS
VAN DER LAAN (VOORZITTER), JOHN HAVINGA (PENNING-
MEESTER) EN JAKOB HOOGAKKER (VICE-VOORZITTER)